

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Departamentul de Limba Maghiară și Lingvistică Generală
1.4 Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Limbă și literatura maghiară

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	LLM3024 Istoria limbii maghiare I. (în limba maghiară)							
2.2 Titularul activităților de curs	conf. dr. Fazakas Emese							
2.3 Titularul activităților de seminar	conf. dr. Fazakas Emese							
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	3	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Obl

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					45
Tutoriat					10
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual		112			
3.8 Total ore pe semestru		154			
3.9 Numărul de credite		6			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	proiector, calculator
5.2 de desfășurare a seminarului	proiector, calculator, boxe pentru materiale audio, xerocopii

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C3.1. Descrierea sincronică și diacronică a fenomenului lingvistic al limbii materne – definirea și exemplificarea conceptelor, domeniilor și metodelor lingvistice de bază, a structurii și funcționării limbii materne în sincronie și diacronie</p> <p>C.3.2. Explicarea și interpretarea realității lingvistice contemporane și explicarea principalelor linii de evoluție a limbii materne, a diferențelor dintre normă și uz</p> <p>C.3.5. Elaborarea unor proiecte profesionale în domeniul limbii materne pornind de la principiile studiului diacronic al acesteia</p>
-------------------------	--

Competențe transversale	CT2. Relaționarea în echipă, comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice
-------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competențe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Analiza datelor istorice a limbii materne și folosirea metodelor comparative
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Fenomenele istorice ale limbii care determină schimbarea, dezvoltarea limbilor; se pune accent nu numai pe tendințele generale și specifice ale dezvoltării unei limbi, ci și pe acelea care determină schimbările lingvistice viitoare Scopul seminariilor este de a familiariza studenții cu bazele lingvisticii diacronice. Astfel se analizează texte din diferite perioade

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere: ce este istoria limbii, legătura între sincronie și diacronie, perioadele limbii maghiare; sursele lingvisticii diacronice	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
2. Metodele folosite în cercetarea diacronică și legătura dintre lingvistica diacronică și alte domenii științifice	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
3. Istoria ortografiei maghiare (probleme generale; ortografia în Evul mediu)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
4. Istoria ortografiei maghiare: dezvoltarea ortografiei de la Evul Mediu până în zilele noastre	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	lucrare
5. Problematika generală a tendințelor de schimbare lingvistică (tradiție și noutate, tipurile tendințelor de schimbare, răspândirea schimbărilor)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
6. Motivele și scopul tendințelor de schimbare (caracteristicile generale ale motivelor și scopului tendințelor de schimbare; rolul limbilor străine în dezvoltarea limbilor – probleme generale)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
7. Motivele și scopul tendințelor de schimbare (influența limbilor străine reflectată în sistemul limbii)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
8. Motivele și scopul tendințelor de schimbare: rolul sistemului limbii în dezvoltarea limbilor (limba vorbită ca motiv intern; analogia; omonimia; contaminare de formă și sens)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
9. Motivele și scopul tendințelor de schimbare: eficiența comunicării (aspirație spre eficientizarea comunicării; estetică lingvistică, delectare și stârnirea curiozității)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
10. Motivele și scopul tendințelor de schimbare (rolul economiei lingvistice)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
11. Fonetică istorică: concepte și fenomene generale; tipurile de schimbare fonetică și motivele lor; istoria sistemului consoanelor în Evul Mediu	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
12. Fonetică istorică: istoria sistemului consoanelor (schimbări asociative, schimbări specifice limbii maghiare); istoria sistemului vocalelor (vocalele scurte)	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
13. Fonetică istorică: schimbarea sistemului diftongilor și istoria sistemului vocalelor lungi;	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	
14. Cele mai importante fenomene, concepte ale lingvisticii diacronice, pregătirea examenului	metodă frontală combinată cu metodă de dialog	

Bibliografie

Benkő Loránd: *A történeti nyelvtudomány alapjai*. Bp., 1988.
Fazakas Emese: *Bevezetés az általános és magyar nyelvtörténetbe*. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2017.
Kiss Jenő, Pusztai Ferenc (szerk.): *A magyar nyelvtörténet kézikönyve*. Tinta könyvkiadó, Budapest, 2018.
D. Máta Mária: *Nyelvünk élete*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1994.

8.2 Seminar		Observații
<p>1. Istoria limbii maghiare și istoria culturii maghiare – arborele genealogic al limbii maghiare</p> <p>Fancsali Éva 2010. A finnugor nyelvrokonság megjelenése tankönyveinkben. <i>Hungarológiai Évkönyv</i> 10: 146–158. http://epa.oszk.hu/02200/02287/00010/pdf/Hungarologiai_Evkonyv_10_146-158.pdf</p> <p>Fejes László 2011. Néprokonság = nyelvrokonság? <i>Nyelv és Tudomány</i>. https://www.nyest.hu/renhirek/nyelvrokonsag-neprokonsag</p> <p>Fejes László 2011. Néprokonság = kulturális rokonság? <i>Nyelv és Tudomány</i>. https://www.nyest.hu/renhirek/neprokonsag-kulturalis-rokonsag</p> <p>Fejes László 2011. A magyar finnugrisztika története és mai állapota. <i>Nyelv és Tudomány</i>. https://www.nyest.hu/renhirek/a-magyar-finnugrisztika-tortenete-es-mai-allapota</p> <p>Fejes László 2012. A magyar nyelv előtörténete – Pusztai János szerint. <i>Nyelv és Tudomány</i> https://www.nyest.hu/renhirek/a-magyar-nyelv-elotortenete-pusztay-janos-szerint</p> <p>Fejes László 2014. Nem ilyen családfát akartam. <i>Nyelv és Tudomány</i> https://www.nyest.hu/renhirek/nem-ilyen-csaladfat-akartam</p> <p>Klima László <i>Az uráli őshaza kutatásának története</i>. http://finnugor.elte.hu/tortenelem/ostortenet/oshazakut.htm</p> <p>Zegernyei 2012 A finnugor őshaza Pusztay János szerint. <i>Nyelv és Tudomány</i> https://www.nyest.hu/renhirek/a-finnugor-oshaza-pusztay-janos-szerint</p> <p>***Az uráli és finnugor őshazaelméletek. http://multunk.com/index.php?title=Az_urali_es_finnugor_oshazaelmek</p>	<p>discuție – pe baza bibliografiei citite</p>	
<p>2. Istoria limbii maghiare și istoria culturii maghiare – schimbarea realității înconjurătoare și reflectarea acestei schimbări în limbă</p> <p>D. Mátyás Mária 1994. <i>Nyelvünk élete</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., pp. 88–110.</p> <p>Fazakas Emese 2015. Főúri (és nemcsak) zenészek és hangszereik az erdélyi régiségben. In: Gaál Zsuzsanna, Klippel Rita, Tóth Eszter (szerk.): <i>Nyelvészet, művészet, hatalom</i>. Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged. pp. 153–160.</p> <p>Fazakas Emese 2015. Zenéhez kapcsolódó kifejezések a 16–18. századi Erdélyben. In: Veress Károly (szerk.): <i>Ritmus és ismétlés. Interdiszciplináris párbeszéd</i> 3. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár. pp. 21–30.</p>	<p>discuție – pe baza bibliografiei citite</p>	
<p>3. Istoria limbii maghiare și istoria culturii maghiare – împrumutări din limba română în limbajul vorbit pe teritoriul Transilvaniei în secolele 16–18.</p> <p>Bakos Ferenc 1982. <i>A magyar szókészlet román elemeinek története</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest.</p> <p>Bakos Ferenc 1989. A magyar szókészlet román elemei. In: Balázs János (szerk.): <i>Nyelvünk a Duna-tájon</i>. Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 47–94.</p> <p>Fazakas Emese 2015. Interferenciajelenségek régi magyar szövegekben. In: Forgács Tamás – Németh Miklós – Sinkovics Balázs (szerk.): <i>A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei VIII</i>. Szegedi Tudományegyetem, BTK, Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szeged. pp. 45–55.</p> <p>Fazakas Emese 2017. <i>Bevezetés az általános és magyar nyelvtörténetbe</i>. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár. pp. 109; 113; 114; 115; 117; 209–210; 217–219.</p>	<p>discuție – pe baza bibliografiei citite</p>	
<p>4. Termonologii – analiză de text – texte dintr-o carte de medicină din secolul 16. scris de Lencsés György XVI.</p>	<p>analiză de text – metodă comparativă</p>	
<p>5. Citirea și analiza unui text de Heltai Gáspár (sec. 16)</p>	<p>analiză de text – metodă comparativă</p>	
<p>6. Citirea și analiza unui text: testamentul lui Rődi Cseh István (1507)</p>	<p>analiză de text – metodă comparativă</p>	
<p>7. Citirea și analiza primului text scris în limba maghiară: Halotti Beszéd</p>	<p>analiză de text – metodă comparativă</p>	

Bibliografie

Kiss Jenő, Pusztai Ferenc (szerk.): *Magyar nyelvtörténet*. Osiris, Budapest, 2003.
Kiss Jenő, Pusztai Ferenc (szerk.): *A magyar nyelvtörténet kézikönyve*. Tinta könyvkiadó, Budapest, 2018.
Madas Edit: „Látjátok feleim ...”: magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig. OSZK, Budapest, 2009.
D. Mátyai Mária: *Nyelviünk élete*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994.
Szathmári István: *Régi nyelvtanaink és egységesülő irodalmi nyelvünk*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1964.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu Inspectoratul Școlar Județean.

Vezi fișele disciplinelor de la Universitatea din Budapesta (ELTE), Szeged și Debrecen (Ungaria)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Un text cu structură logică, coerentă, folosirea adecvată a conceptelor, cunoașterea fenomenelor În cursul semestrului studenții vor avea de pregătit 3 teme de casă. La fiecare temă nota minimă obținută este 5. La sfârșitul semestrului fiecare student primește un text pe care-l analizează după criteriile stabilite la curs.	1 lucrare în timpul semestrului (25%) + o lucrare pregătită acasă, prezentată oral la sfârșitul semestrului (75%)	70%
10.5 Seminar	Studenții participă activ la seminarii, iar la sfârșitul semestrului primesc un text pe care-l analizează după criteriile văzute la seminarii	participare activă la seminarii (50%) lucrare (50%)	30%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> folosirea adecvată a conceptelor, cunoașterea fenomenelor la fiecare lucrare, test minim 5			

Data completării 9 martie 2023	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar
Data avizării în departament 15. 03. 2023	Semnătura directorului de departament 	
Data avizării la Decanat 30.04.2023	Semnătura Prodecanului responsabil 	Ștampila facultății